

După ce a realizat un interesant proiect intitulat *Despe România numai de bine*, care a cuprins și spectacolului „5 minute miraculoase în Piatra Neamț”, echipa formată din regizoarea Ana Mărgineanu și dramaturgul Peca Ștefan revine la Teatrul Tineretului pentru o nouă cercetare în cadrul unui alt proiect. Acesta se numește *Anul dispărut*, și va fi o trilogie, prima ei parte consumându-se la Teatrul Mic din București unde a avut loc premiera cu *Anul dispărut. 1989*. Cei doi colaboratori, care au o foarte bună, fructuoasă colaborare, își continuă investigațiile și cercetările de pe mișcătorul teritoriului al memoriei la Piatra Neamț, unde, în luna mai, s-a jucat în premieră absolută *Anul dispărut. 1996*, un spectacol complex, dinamic, lăsând o copleșitoare senzație de viu, de autentic. Pentru exercițiul de memorie pe care și l-a propus, acest admirabil sudat cuplu de creatori a purtat discuții cu actorii din trupa TT-ului și cu echipa de la tehnic, rezultatul fiind un bulversant și foarte colorat amestec de amintiri din istoria recentă a României cu întâmplări mărunte, cu diferite pățanii din viața personală a intervievaților. Micile lor istorii se topesc în acel „talmeș-balmeș cvasi-medieval, kitschos, ieftin, sălbatic” despre care vorbește Peca Ștefan (care, de la materia primă, brută a acestor istorioare, a trecut la ficțiune, creând o poveste nouă), dramaturgul insistând asupra imaginii unui „an paradoxal”. Așa descrie el anul 1996, când oamenii nutreau speranțe, așteptând o schimbare vizibilă, încurajați de discursurile noului președinte Emil Constantinescu, în care se anunța deșteptarea României. Se știe însă ce a urmat. Deși țara a intrat în NATO și a aderat la Uniunea

Teatrul Tineretului din Piatra Neamț

Reconstituirea unui an dispărut

Europeană, sărăcia e endemică și ilegalitățile, violența, disperarea, abuzurile și corupția fac parte din peisajul cotidian. Cum teatrul e oglinda vremurilor, vom regăsi în *Anul dispărut. 1996* multe dintre realitățile cu care ne-am confruntat și ne confruntăm, pentru că nu putem scăpa de ele, așa cum nu scăpăm de vechile mentalități și nu ieșim din inerție. La noi, ce nu e posibil?, totul e luat în ușor și nimic nu are consecințe, iar conflictele sunt depășite în mare grabă, pentru a se ajunge în faza uitării și a concilierilor cu orice preț. Că doar trăim într-o țară paradoxală, într-un fel de Absurdistan. Multe dintre aceste stări de fapt se văd și în spectacolul de la Piatra Neamț, unde, de pe televizorul instalat în scenă curg știrile, într-un montaj tip documentar, care ne readuce în memorie evenimentele naționale și internaționale din anul de grație 1996. Fluxul rememorărilor este punctat și muzical, printr-o serie de *medley* (potpuriuri). Rând pe rând, în fața scenei vin membrii echipei artistice și tehnice a teatrului, care se întorc în timpul pierdut, spre a recupera ceva din acesta. O primă astfel de secvență recuperată, un fragment de timp regăsit este chiar din istoria Teatrului Tineretului care, la ediția din 1996 a cunoscutului festival organizat aici lua premiul pentru „Orfanul Zhao” în regia lui Alexandru Dabija, și avea printre

invitați o trupă japoneză. Membrii acesteia au ghinionul de a se intoxica după ce au mâncat niște mici, iar greul montării spectacolului lor (*Madame de Sade* de Yukio Mishima) cade pe umerii tehnicii de la TT. Și asistăm în câteva momente savuroase, cu încrucișări de replici de un haz neaș, la ce se petrece în culisele montării, la discuțiile și disputele personalului de scenă. Acțiunea se mută apoi într-o sordidă locuință a unor interlopi proxeneți. Aici sunt liceene furate și trimise la prostituare, o babă paznic, talpa iadului, și descinde viforos o fostă soție obligată și ea să-și vândă trupul, care vine să se răzbune pe gangsterul de bărbatu-său. Urmează scene de o violență extremă (interzise minorilor), de *pulp fiction*, a la Tarantino. În care evoluează Nora Covali și Aida Avieritei (cu mult aplomb), Ecaterina Hâțu (într-un izbit rol de compoziție - baba absolută, ironic numită *Speranța*), Valentin Florea, Cătălina Bălălau.

Ultimul moment al spectacolului este cel cu miliardarul de la ProTv. Și aici sunt scene tari, insul ahtiat după jocuri de noroc, obsedat de marele câștig brutalizându-și nevasta, care nici ea nu se lasă mai prejos, și-l toacă mărunț-mărunț cu gura. În rolul miliardarului, Andrei Merchea Zapotoțki e cât se poate de expresiv și credibil. De altfel,

Nora Covali, Valentin Florea, Aida Avieritei, Cătălina Bălălau

Întreaga echipă a spectacolului, excelent coordonată de Ana Mărgineanu, funcționează la cele mai bune cote, e omogenă, are poftă de joc, și transmite exact cum trebuie mesajul textului. Ca și în prima piesă a trilogiei, cea reprezentată la Teatrul Mic din București, și în *Anul dispărut. 1996* există trei scene paralele la care participă, conduși de un ghid, spectatorii care au tras un bilet câștigător la intrarea în teatru. Și care se bucură de niște scenete jucate special pentru ei. *Anul dispărut. 1996* este genul de spectacol la care simți că ești prezent împreună cu ceilalți spectatori, că faci parte dintr-o comunitate. E un spectacol (cu tensiune, cu un decupaj energic, cu haz amar) care nu te poate lăsa indiferent, te atinge, te mișcă, te face să te întorci în timp, să călătorești cu gândul, să faci legături între ceea ce ai văzut pe scenă și ce ai trăit tu însuși în acea perioadă. E un exercițiu de memorie, cum exact îl definește regizoarea, un exercițiu de adevăr, benefic, pentru că ne adună, ne trezește. Sau cel puțin ne dă

această iluzie, acea speranță care se încăpățânează să nu moară.

M-a bucurat să văd la Teatrul Tineretului, la acest spectacol, o echipă înprospătată cu mulți tineri, cu șase debutanți pe scena pietreană, pe numele lor Aida Avieritei, Cătălina Bălălau, Emanuel Becheru, Valentin Florea, Andrei Merchea Zapotoțki, Sonia Teodoriu. Ei sunt prezentați în caietul-program (excelent, ca de fiecare dată, în redactarea Ralucăi Naclad și cu grafica lui Ciprian Ponici), unde li se urează, cald, colegial un *Bine ai venit!* Ceilalți actori, mai experimentați și deja cunoscuți, care au jucat mai multe personaje, au fost: Sabina Brîndușe, Nora Covali, Corina Grigoraș, Ecaterina Hâțu, Florin Hrițcu, Dragoș Ionescu. Scenografia spectacolului, inventivă și adecvată, îi aparține arhitectei Gabi Albu, care a colaborat cu Cinty Ionescu (video-design) și pentru sound-design, în timp ce András Lóránt (asistat de Deak Orsolya) semnează coregrafia.

Carmen MIHALACHE

Fiind Anul centenar al mișcării DADA, dintre vernisajele desfășurate de Noaptea Muzeelor în data de 21 mai 2016, de o importanță însemnată a fost cel al expoziției „DADA Characters”, de la Muzeul de Artă Bacău. Mai întâi această expoziție a fost deschisă la Moinești, la Galeria de Artă „Geneza”, vernisată pe 15 aprilie, în cadrul amplei manifestări „Simpozionul Internațional «Tristan Tzara și Cultura DADA»”. Panotată acum și în municipiul Bacău, sărbătorită la Noaptea Muzeelor, lucrări importante au putut fi admirate de un public foarte numeros.

Despre acest eveniment am vorbit cu artistul plastic Dionis Pușcută, președintele Filialei U.A.P. Bacău, el fiind și curatorul expoziției.

- Care sunt principalii organizatori ai expoziției?

Dionis Pușcută : - A fost o colaborare sub egida Muzeului de Artă Bacău, în parteneriat cu Primăria Moinești, Consiliul Județean Bacău, Filialele U.A.P. Bacău, U.A.P. Iași și „Chromatique Photo Studio & Art Gallery”.

- Ideea de la care ați plecat este strâns legată de mișcarea DADA. Am văzut multe portrete ale lui Tristan Tzara, părintele dadaismului.

Dionis Pușcută : - Da, este o expoziție omagială Tristan Tzara, personalitate a Moineștiului, a Bacăului. Când ne-am propus să facem această expoziție nu ne-am așteptat să aibă un impact atât de bun.

- Am văzut câteva rarități în expoziție, iar în deschidere privitorul este întâmpinat de un obiect compus dintr-o revistă.

Dionis Pușcută : - Da, asta pentru că am colaborat cu colecționari de artă, un rol foarte important avându-l Octav Olaru. El ne-a adus lucrări inedite de Marcel Iancu și

Un joc serios pe simeze, expoziția DADA Characters

Harry Guttman. De la el avem și revista „Turnul de fildeș”. De fapt, punctul de plecare a fost revista, considerând-o kilometrul 0. Este o revistă foarte rară, prin aceea că în ea se află semnăturile originale ale autorilor în dreptul fiecărui articol. Sunt foarte puține exemplare în toată țara.

- Da, am observat semnături deosebite, de la scriitori marcanți ai momentului: Camil

Baltazar are un grupaj de poeme, unul intitulându-se „Ierusalim”, A. L. Zissu conduce o anchetă incitantă „Ce-i Judaismul?”, Al Dominic dedică și el un poem Țării Sfinte, F. Aderca publică nuvela „Soluția dela Pitești”, iar B. Fundoianu e prezent cu poemul devenit ulterior celebru, „Priveliști”, care dă și titlul cărții din 1930, singurul său volum de poezii publicat în timpul vieții.

Așadar, o colecție de semnături rare, iar coperta a fost realizată de Marcel Iancu! Iată cum se leagă frumos literatura de plastică!

Dionis Pușcută : - Da, și mă voi întoarce la plastică pentru a spune că o altă lucrare importantă este colajul lui Maxy Max Herman, din colecția Muzeului de Artă.

- S-a mai întâmplat până acum să fie expuse aceste lucrări sau e o premieră absolută?

Dionis Pușcută : - Doar una dintre ele a mai fost inclusă în expoziția „Artiști evrei în colecții particulare”, vernisată în urmă cu câțiva ani la Complexul Muzeal „Iulian Antonescu” Bacău, celelalte sunt pentru prima oară incluse într-o expoziție publică.

- Spuneai că expoziția este și o colaborare frumoasă între artiștii ieșeni și cei băcăuani...

Dionis Pușcută : Da, nu este prima dată când colaborăm. De la Iași participă în această expoziție Manuella Mănăstireanu, un portretist bun, de factură Baba, dar destul de modern. De altfel, un portret rea-

lizat de Manuella Mănăstireanu dă și imaginea afișului. Felix Aftene are grafică și sculptură, Bogdan Teodorescu o instalație, triptică pictură și obiect. Tot din Iași sunt și Sorin Purcaru, Florin Petrachi, Cristian Diaconescu. Bineînțeles ponderea cea mai mare o au artiștii băcăuani: Ilie Boca, Marius Crăiță-Mândră, Elena Lupașcu, Dumitru Macovei, Ovidiu Marciuc, Ion Mihalache, Carmen Poenaru, Mariana Popa, Dionis Pușcută, Bianca Rotaru, Ovidiu Ungureanu (cu fotografie), Silvia Tiperiuc.

- Această expoziție ar merita poate itinerată în toată țara. V-ați gândit la acest aspect?

Dionis Pușcută : - Ce pot să spun, deocamdată suntem foarte bucuroși de ecurile pozitive. Că sunt meritate ne-am putut da seama și din reacția domnului acad. Răzvan Theodorescu, el s-a aflat sâmbătă, 11 iunie în Bacău și a vizitat mai multe galerii de artă. A remarcat că „DADA Characters” este o expoziție unitară și a spus că i-ar plăcea să o ducă chiar la Academie. Deocamdată a fost o idee, un gând, nu știm dacă se va concretiza sau nu, dar cert este că expoziția s-a bucurat de aprecierea lui Răzvan Theodorescu.

- Cum ai descrie în câteva cuvinte expoziția, din punct de vedere plastic și nu numai, ce anume crezi că o face să fie specială?

Dionis Pușcută : - Este o expoziție cu contemporani și cu cei ce nu mai sunt, dar care au o legătură, sub ideea de DADA. Este o expoziție unitară, dintre participanți nu pot spune că unul este mai bun decât altul. Exact cum se joacă scriitorii folosind cuvintele, noi ne jucăm cu pictatul. DADA e joc. Expoziția „DADA Characters” e joc.

A consemnat
Violeta SAVU

